ԹԻՎ 10 ՀԱՅ ՄՈՒՀԱՐԻՄ 1876 ՅՈՒՆՎԱՐ 31 ՀԻՄԱՆ ԻՐԹԷՍԻ ԱԳՇԱՄ ԱՌԱՋԱՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 12 Ն. 3040

Մանրամասի էֆքեար սէնէտ 300 նիւսխէ իթիպարը յէ, գըյմէթի Իսթանպոլ իչին 2 լիրա օլաուզրուկիսի թաշրալար իչին տալի սէնէտէ 300 նիւսխէ վիրիլէրէք, վէ բոսթա բարասը տա իչինտէ օլարագ ան իքի սիմ մէճիտիյէ տիր։

Նուսխէսի 40 ար բարտեա սաթըրմագտա տըր։

Մանրամասի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իրանթըն պէհէր սաթրը 1 ինճի ավֆա 3։2 ինճի ավֆա 2, վէ 3 ճիւ վէ սայիր ավֆարար իչին 1 գրշ. վէ իրան արտարնա պօնուրտաեան իրանին սաթրը 5 գրշ։

Մէքթուպ վէ սայիրէ Գալաթատա Բէյնճէյմսին բարարընտա վագը Նո. 41 Իքսի խանընտա Կարապետ Ֆ. Փանոսեան իմիանէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԻՐԱՍՕՆՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

Գերեզմանք քահանայից մի լիցին յեկ ղեցով։

ՇՆՈՐՀԱԼԻ

. . . Միւէլլիֆ,

Շապին Գարահիսարտա վագը Ս. Նշան վանքընըն քիլիսէսի տէրունինա մէղհէպճէ ային ու առէթիմիզ մուղայը, վէ հիչ պիր տէլրին գարտիթիմէտիկի պիր աղբը վագտանըն նաղու թարիֆինէ միւսարատի իսէճք օլաուզմատան, անը քիլէսէֆիզին նումնա վէ շերէֆինէ օլարագ տէրճ իլ, գայրէթքէշ Բամբիլիմիզ հաղրէթլերընին նաղարը ալդադամիրընա հէվէսէ պույրմանընը, խասէթէն բիճա ռաէրիմ։

Թարիխտէն տէօրթ մահ մուղասաէմ, Շապին Գարահիսար Առաջորդու Աբրահամ Եպիսկոսարտան մայէթինտէ պուլունան Յակովբոս նամ վարդապետա վէֆաթ իթմիշ օլաք, վէ միւթէվէֆա իսէ Աբրահամ սրբազանըն զայէթլէ սէվկիւլիւսիւ պուլունմասը ճիհէթլէ, քէնտի մուհապէթի խալիսանէսինին տէրէճէսինէ տիւնեատէ կէօսթէրմէքլիք, վէ միլլէթիմիզին կէլէճէք տէվրան էվլատընա պիլմէքլիք արղուսի իլէ, Յակովբոս վարդապետին ճէնազէսինի, Ս. Նշան վանքընըն քիլիսէսինին թա գառը էօնիւնտէ տէֆին իթմէրմիշ տիր. վէ քէմալի հիւդն ու մանթէմինէն նաչի, կիւնատ իչ տէֆտ կիսիլ մէրդումուն մէզարը իւղերինտէ, ֆիլանելոր խտէրէք սըղլաշմադտա տըր։

Յակովբոս վարդապետին էսպապը վէֆաթը, էյեամը հաեաթընտա միւպթէլա օլաուզու աչուրի մերթէպէ էյդ ու իշրէթի օրմանը պիղէ վէ ալէմ տէրքեար օլուպ, վէ պու միսիլ լիւլերին քիլիսէ ըիկեատէրնտա պիրէ տէֆին ճայիղ տէյիլ իքէն, Աբրահամ եպիսկոպոսուն դալգըպ տա անը պէր միւնվալը մէշրուհ քիլիսէ տէրունինտէ տէֆին իթմարէսի, տօղրուտու, եա Գարահիսարլըլարը հըմղել եէրինէ դոյմադ տըր, վէ եռիօտ ադիզ հայրապետելիմիզտէն ըէյիսի բուհանի Շնորհալինին Ընդհանրական նամ քիթապընտա միւտերիճ օլուպ, վէ մէքթուպումուզտա սէրնատէ պուլունան շու «Գերեզմանք քահանայից մի լիցին յեկեղեցւոյ» դարարընը պիւսպիւթիւն պիրմէմէք տիր։

Եպիսկոպոս Աբրահամ սրբազան, տօղրուտու միւմանիկ յէ եպիսկոպոս օն իքի սէնէսէն պէրու, Գարահիսար կիսպի պիր մահէլլէն ահալիսինի քէմալ մէրթէպէտէ ուեաշուղլուգ վէ վարիֆէսիզլիք կիրատպընտա զարդ իմմէքլիք նէյէսէթինտէ, մանթրապոլ վէճճ իւղրէ իլէրու կիսիպ, շու սոն վագթըլարտա իսէ, միւճէղէլերիզ տիւնեայի տօլաուրտու, վէ էկէր պէօյլէ տէ դալբրսա, տահա նիչէ շերէֆ վէ մարիֆէթլէրինէ նայիլիեէթիմիզէ շիւպհէ եօք տուր։

Պու ալէմտէ պիրպիրլէրիմիզտէն իպրէթ ալմադ իչէ եռաշամադտա օլաուզումուզ մալիւմ օլմադին, էկէրչի Բաթրիրգ էֆէնտիմիզ հաղրէթլերի, պու վուղուտթըն իճապը իճրասընա էհէմմիյէթ վէրմէյիպ տէ էօյլէճէ պըրադբը իսէ, մատամ քի Յակովբոս վարդապետին մէղարը քիլիսէնին թա՛ դաբը էօնիւնտէ պուլունմադտա տըր, վէ մատամ քի Աբրահամ սրբազան տախի քէնտի Առաջնորդլուգ սքֆաթը, աշիքարա սուրէթտէ կիտիպ իսթիհանատէ տուա իթմէքլիկի իշ կիւճ իթմիշ տիր, թասպիհիյէ, մատաղ Ալլահ պիր դաչ սէնէ կէչիր կէչմէզ, պիղիմ տաֆտէրուն վէ ռամիկ թասպիր օլունան ահալիմիզ, հիչ իշթիպահ եօք տուր քի, օրասընը պիր Ուխտատեղի վէ պիր Ադիզ ղիեարէթ մահէլլինէ թէպսիլ իտէրէք, կիտիպ սէճատ դըլաճադտըր։

1876 յունվար 17 . . .
Կերասոն

ԴԱՐԱՀԻՍԱՐԸ ՍԱՀԻՊՏԷՆ ՄԷԹՈՒՊ

—

. . . Միւէլլիֆ,

Պու քէրրէ նէշր պույրուլան ֆէրմանը հիւմայունատա հաղրէթի բաթիշահի, Խիւսամէտտինէկեար վիլայէթի ճէլիլէֆինատէն, միւթասարրըֆիլըքմըզա չերէֆ վէրուա խտէրէք, կէչէն շեհրի քեանունի էվվէլին 31-ինճի կիւնիւ, էհալիի պէլատ տավէթ, վէ մադամը հիւքիւմէթատէն թէղքերէյէր տաղբիթըլարադ, պիր ճիւմլէ միւթէհայեիղանը էհալի, իւլէմա վէ միւտերրիսիյնի գիրամ, վէ բուհան թադըմը վէ միւթէպէրանը միլլէթ, 1876 յունվարին պիրինճի կիւնիւ հիւքիւմէթ զօնաղը ափվանխանէսինէ թէճէմմիւ խտէրէք, միւթէսարրըֆը պէլատ սատատէթլու Էօմէր Լութֆի բաչա հաղրէթլերիյլէ, հաբիմի պէլատ ֆաղիլէթլու էֆէնտի, վէ թիճարէթի ըէյիսի իղզէթլու հաճի Մէհէմմէտ էֆէնտի, էլզիսէ յի ըէամիյէրիյլէ, վէ սայիր մէմուրին տախի հաղրը օլաուղրրը հալտ, վէ զատթիյէ ատաքիրի տախի սաֆպէսինէ յի սէլամ տուրաուդրարը թադտիրտէ, մուղիդալար չալընարադ, էհալինին թէքմիլ ճէմ օլունուշունատա, ֆէրմանը ճէլիլ իւլ իռնվանը հաղրէթի թաճատարի պէլէն հարֆ պէ հարֆ դրատթ օլունատուգատան սոնրա, պիր գաթ տահա մատալէնի, վէ էֆքեարը ատալէյէ յի հաղրէթի Բաթրիարքինին նէ եօլատա խուռէյնի, վէ սիրճիլմէ ատնատֆու թէպատանը վաճիպէ յի զիմմէթի օլան էտալէյ յի խայրիյէ յի եատ ա թէղքեար էյդիմէլերինէ ատայիր, միւթասարրըֆը միւշարիկ յէ հաղրէթլերի թարաֆընատան տախի, միւէսիր պիր նութդ իրատ պույրուլարադ, իճապ իտէն տուտարը օպունմուշ, վէ թէքրարէն մուզիգալար չալընարադ, ասաքիրի շահանէ թարաֆընատան տախի, իչ տէֆտ, «Բաթրիարքմ չօ՛դ եաշա» սէտարարը, թա ռուսի ասիմանէ գատար ադ իտէրէք, քէմալի հիւրմէթ ու թաղիմ իլէ, վէ զաեէթլէ մութանթան սուրէթլէ ղիյնէթի մէզքիւրէյէ խիթամ վէրիլմիշ, վէ հէր քէս մահէլլերինէ տաղրմրը տըր։

Միւէլլիֆ, տօղրուտու, պու իմթիեազաթ վէ միւսատատթը հաղրէթի միլքատրի, ումումի թէպատայի շահանէ, վէ ալէլխուսուս միլլէթի ահէղանէմիզ հաղդընատա, նէ տէրէճէյէ պիր նէյմէթի ուզմա օլատուգու, ճիւմլէնին մուլիւմիւ օրմադին, ֆէրիզ իսէն օլան տուա վէ թէշէքքիւրլեր իլգա վէ իճրասընա միւսարատթ օլունմուշ տուր։

10 յունվար 1876 . . .
Գարահիսարը Սահիպ

ԻՆՆԵԱՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

9 Յունվ. 1876 Իւնեա

. . . Խմբագիր,

Մանղումէի ազգօգուտ լրագրագրդ 3012 թուին մէջ հրատարակեալ տեղէս գրուած յօդուած մը ուրախութեամբ կարդացի, որով ժամանակէ մը ի վեր տեղս յուղեալ դպրոցական խնդրոյն համառօտ նկարագրութիւնն կընէր. նամակագիրը իւր ստորագրութիւնն զանց ընելով թէև մեզ անծանօթ կը թուի, սակայն ով ո՛ր ալ ըլլայ կանխաւ շնորհակալեաց արժանի է, վասնզի մինչ նոյն կէտին պատահած ցաւալի դէպքերը ամենայն ճշտութեամբ մի առ մի նկարագրած է, թէպէտ հաւանականաբար մասնաւորաց մտքին լաւ տպաւորութիւն չըրաւ, անալ վայթ չէ, բաւական է որ ճշմարտութիւններ ըլլան։

Արդարև երկարատև հարբերութենէ յետոյ որոշած էի յիչեալ Ց. Ց. Փ. էֆէնտիի տարօրինակ յանդգնութիւնները ընդհանրութեան ուշադրութեանը ներկայացնել. սակայն խոհեմութիւն համարեցինք սպասել առ ժամանակ մի, զի գուցէ իր խիղճը զինքը ուղղութիւն դարձնելով զգաստանայ, բայց ի զո՛ւր, նա տակաւին կը շարունակէր իւր պժգալի ընթացքը. մինչդեռ այսպէս, ահա յանկարծ տեսայ սոյն գրութիւնը, որոյ յայտարարութիւնները սատգիւ մէկ մէկ ճրմարտութիւններ էին, զոր ներկայիս կը վկայեմ ես, անշուշտ և ընդ իս տեղիս ողջամիտ հասարակութիւնն ալ։ Արդ յիչեալ եղելութիւնները կրկնել հարկ չըլլալով, կը փութամ հրատարակել Պ. Նամակագրին գրութենէն եռև պատահած ողբալու արժանի մի քանի դէպքեր, որոնք արդարև գերազանց են քան զառաջինն։

Խմբագիր, Թաղ. պատուարժան Ադամք քանիցս համոզելու փորձ փորձեցին Պ. Փաշայեանը, որ յարգէ օրէնքը և ըստ այնմ չալժի իւր վսեմ ձեռնարկութեանց մէջ. զի ուր չիք օրէնք չիք անդ ոչ յառաջադիմութիւն և ոչ խաղաղութիւն. բայց սա փոխանակ օրինաց սիրով հնազանդելու, կը դժպհի և բնաւ յանձն չառներ նոցա առաջարկութիւնները ըսելով թէ «մէքթէպ թաղ. խորհուրդուն թահթը գոմանատանընտա օլամադ, իմտի, պէնիմ մէքթէպիմէ քիմսէնին գարըշմատա սէլահիյէթի եօք տուր էն.» բարբանջելով, ունայն օրեր կանցնէր և ըստ քմաց կերթար կուգար. վասն որոյ նկատելով որ խօսք բնաւ ազդեցութիւն չընէր, ստիպուեցան բոլոր սահմանադրութեան դիմել առ. Գաւ. վարչութիւնն Տրապիզոնի և խնդրել որ սորա անկարգ ընթացից դարման մը տրուի, ուստի Գաւ. վարչութիւնն ալ, կեդրոնական վարչութենէն գործադրութեան պահանջուած «հրահանգ թաղականաց համար» անուն տետրը, որ 1873 ին էր տպուած, Տրապիզոնէն Թաղ. ժողովոյ Ատենապետ Ս. Էֆէնտի Ծ՝Թվանեանի միջոցաւ առ Թաղ. անդամս ուղարկել բարեհաճեցան, և այս տետրին համար էր որ Պ. Փաշայեանի ականջն հասնելով ըսած էր, ինչպէս Պ. Նամակագիրն ալ գրած է թէ «Տրապիզոնատան նիզամ՞մը կելլեմէք. նէ՞, օրտա պէնտէն զիեատէ ուսումնական՞ մը վար իմիշ, օնլար նէ՞ գարըշըր մէքթէպիմէ, կէօնտէրէճէքլերի նիզամ էլիմէ կէչտէ, վալլահ իլ ազիմ եըրթարըմ էն.»

Արդ Թաղականք ընդհանուր ժողով գումարելով որոշեցին որ ըստ սոյն հրահանգին տրամադրութեանց ներքին կարգադրութեան համար զատ հոգաբարձութիւն կազմեն, թէ և իրենք ալ կարող են վարել սոյն պաշտօնը, ըստ որում Փաշայեան էֆէնտին սոցա երկուքը չէր ուզեր որոյ խորհրդակից ըլլան և մեթոտ առաջարկեն, ինչպէս ըսած էր թէ «օնլար օլմասընլար տա, քիմլեր օլուրսա օլսունլար» և այս խօսքը բնականաբար հասարակութեան վրայ լաւ տպաւորութիւն չբրաւ, որով արդէն մեծացած փոքը ինչ համարումն ալ յոդս ցնդեցաւ. ուստի ապագայէն խաղաղութիւն յուսալու վերանձնութեամբ ընտրուեցան հոգաբարձուք, իւրաքանչիւրը իրենց պարտքերը ճանչնալով, վասն որոյ հարկ էր որ դպրոցին յիչեալ պաշտօնեայն կանչելով, նորա զեկուցանել ժողովոյն արդիւնքը, ուր ուրեմն դալով որ արդէն իւր դէմքին վրայ յուզմունք դրոշմուած կը թուէր, որով ահ և սոսկումն կը պատճառէր ժողովականաց, և ահա այն ինչ Աստնապետ էֆէնտին ծանոյց ժողովոյն արդիւնքը ներկայացնելով նորա վերայիչեալ օրինագիրքը, յանկարծ համբերութիւնը սպառած իբրև անզուսպ վայրենի կը գոչէ թէ «նէ՞ իմիշ պու, Տրապիզոնատա՞ն մը կելտի, Գաւառական վարչութիւն նէ՞ գարըշըր մէքթէպիմէ, պէն նիզամ եաբամա՞զմըյըմ, հէմ պու օն սէնէլիքտիր, վէ պունու պէն եաբմըշըմ էն.» իբրև ցնորեալ կը խօսէր ընդմիջեցին, Աստնապետ էֆէնտին և

այլք թախանձելով որ մարդավայել կերպով խօսի, իսկ սակայն բարկութեան վերջին ծայրը հասած խիստ անարգական բառերով և անհաւան ազատութեամբ նոյն հրահանգին պատասխանեցին։

Խմբագիր, ինչպէ՞ս կերևակայէք նոյն կէտին ժողովականաց կացութիւնը, արդարև բոլորը ապշած անհնարին զարմանօք չրջապատեալ առ միմեանս կը դառնային և կըսէին «ահա ճշմարիտ զոր նախանձամութիւնը պարգևեց մեզ, կարծես բնականէն թշուառութիւն սահմանուած է տարաբաղդ ազգիս համար։» խօսելով ցաւ ի սիրտ ցրուեցան։

Քանի այս է որ Թաղ. պատուարժան Անդամք չեն յապաղիր ի պաշտօնէ ծանուցանել Տրապիզոնի Գաւ. վարչութեան նոյն հրահանգին անարգանօք պատասխանելն, և պահանջել ըստ օրինի տարա գործադրութիւնն, 'ի զգաստութիւն այսպիսեաց։

Բերկրապատար սրտիւ կը փութամ ծանուցանել որ նախընթաց ամսոյ մէջ Օսմանեան բարեխնամ կառավարութեան հրովարտակն կարդացուեցաւ 'ի ներկայութեան ամեն պաշտօնական անձանց, նոյնպէս ամեն կարգի հպատակք բազմաթիւ խռնելէն յունկնդրութիւն առատագութ կայսեր մերոյ հաւասարապէս չնորհաց, միանգամայն ժողովրդեան բարեկեցութեան համար նկատմամբ լիազօր հրամանացը անյապաղ գործադրութիւնն պահանջելով, և որոյ աւարտանէն յետոյ տեղւոյս մէջթէպի Բիւշտիէի միւտերիսը ընդ երկարս աղօթելով վասն կենաց արքային, նախարարաց, նոյնպէս և ամեն կարգի պաշտօնականաց բարձրագոյն բարեմաղթութիւններ ընելով վերջացաց, ուստն յայլոց եղ տեղւոյս նորեկ գայմագամն, պատուիրելով որ երեկոյին ամեն անհատ աղատ է երգօք և նուագարանօք զբօսնուլ, պարել, և աղօթել վասն կենաց արքային. նոյն երեկոյին կառավարութեան կողմէն չքեղ կերպով հրաւաքութիւնք եղան. և ուրմէնեանք մեր ազգայնոց ալ անհրաժեշտ պարտաւորութեանց մին էր նոյն հանդիսին մասնակցիլ, Թաղականք անմիջապէս մի քանի երգեցիկ մանկունք հաւաքելով և ընդ նոսին մի Հայ նուագածու, հաշիւ ժամը 1ը հնչած էր, ազգային երգեր երգելով մտանք չուկայ, ուր հաղարիչափ Մահմեդականք և ոչ-Մահմեդականք չըբաւեցան, ապատեալ կը հեռանէին մեզ, ուր ուրեմն Ատենապետ էֆէնտին իւր մաղազան հրաւիրեց մինչեւ հոն ալ պատուաւոր անձանց ներկայութեան կերգուէր ահա մէյմալ նայիս փայլեան էին. որ ըստ իւր վաղեմի սովորութեան գլուխը անշուշտ կորուսած կը թուէր, պարտաւորութիւնս է ըսելով ճեխքեց բազմութիւնը և մտաւ ներս, արդարև մարդավայել յարգանօք պատուեցին զինքը, օրուն թէ և չէր արժանի, սակայն ըստ օրում քաղաքականութիւնս այնպէս կը պահանջէր, հարկ էր ի գոյժ դնել. Արդ սկսաւ բոլորովին անտեղի խօսքեր ուղղել առ Թաղ. անդամս, մինչ զի ձանձրոյթ կը պատճառէր հանդիսականաց, վասն որոյ նկատելով որ կարևորութիւն տուող չկայ, ամօթ ապարտ յետս ընդ կոունկն դարձաւ ընդ որ եկած էր. Ուսկից եկանք վերստին երդելով մինչեւ հիւբիւմաթի քով հասած էինք, Գայմագամն պաշտօնատեղին հրաւիրելով այն խառմբը, ներկայացանք, ուր բնակութիւն պաշտօնականք պասբ ստէին, և մինչեւ վարը տակաւին տաւուլ զուռնան կը հնչուէր, անմիջապէս դադրեցնել տալով նոյն ահագին ձայնը, երգեցիկ մանկունք «Է՛յ սէրվերի» երգը երգելէն զկնի մեկնեցանք, ժողովականք իրենց խորին չնորհակալութիւնները յայտնելով, մեզի հետ զինուորական մ՝ալ տալով 'ի պատիւ։

'Ի վերջոյ խմբագիր Տէր, հնա՞ր էր տակաւին յապաղել զի այս աստիճան յուզեալ և չուարեալ անձմբ թողուլ այն վեհավայրը, լաւ ևս բսելով այն Մ. Ցաճարը, ուր ազգին ապագայ յոյսը տածող մանկտեաց բարոյական դաստիարակութեան համար միայն սահմանուած է, վասն որոյ մէկ կողմէն ճարերնին հատած և միւս կողմանէ ժողովրդեան անդադար թա՛անձանքէն ստիպեալ, անձեալ օր Թաղ. Անդամք պաշտօնապէս հրաժարեցին զինքը, ոչ ևս դպրոց վերադարձնելու պայմանաւ, ուստի առժամանակեայ դպրոցին նախկին դասատուն նորա տեղ դնելով, ուրիշ յարմարի մը խուզարկութիւնն կընեն վերստին չխափուիլ ուխտելով; որոյ երեսէն անշուշտ բաւական գումար մը աւա՛ղ ի զուր վատնեցաւ, այսու ամենայնիւ փորձառու եղան։

* * *

—o—

ԴԱՅՍԷՐԻՑԷՏԷՆ ՄԼԷԹՈՒՑ

16 յունվար 1876 Դայսէրի

. . . Միւէլլիթ,

Իւշմահ գաւառաց ադտէմ կէրէք Դայսէրլիյէ Բուամ միլլէթի միարապօլիսի էֆէնտի վէ կէրէք քէնտի վէքիլի Նիյտէտէ պուլունուպ, վէ թէմեիլի հուզուգ ազասը Փիրեազօ էֆէնտի իսէ, Դայսէրլիյէտէն խարիճատ պուլունմասը էնասընտա, Ղէ.քսէլի պիր Բուամ կէնճ գաւաշն, Իսլամ պիր չաղը թարաֆընտան էֆալը չինկիյ նիյէթի քէրիհէսի իլէ իճապար օլունարագ, գօլու գերբէլբը վէ Դայսէրլիյէտէ հիւքիւմէթի մահէլէյէ պիլ միւրաճաատ, չագբէյը մերդումուն ախշ ու կիրիֆթի իլէ մահպէսէ իլզաբնա մուաֆիգադ օլունուբտատ, պաղը քէսան քէֆիլ օլարագ մերդումու չբդտրբբլար, պու հէնկեամտէ միլլէթիմիզ Առաջնորդ վէքիլի Ցակոբ վարդապետ պու խաապէրն մեղելլէթ էսէրի իշխատրէք, միւթասարրբֆ հաղրէթլերինէ կիսպար դբբմասը իւղերինէ, չաղբյբ մերդում, տէֆթէն մահպէսէ իլգա խախիր. լաբին արատան 7–8 կիւն միւրուր իսէր, վէ խութենթաղլարը վուգու պուլմասրբնտան, վէ զատատրբ մերդումուն թէսալլութունա դուրան կիսիպ նամուսու իլէ պէրապէր գօլու չիքէսթ օլան մերդումէ գարան մէնր ուհէն օրթատա գարարագ, կէօրէնկէրին գալբինի ատիֆարէ էսէր ատրէճէտ սբդբբաշնագատա օլսուզտանտան, վէ հիչ պիր թարաֆտան մուավէնէթ կէօրմէտիկինտէն, պաղբ քէսան վատրթատաբ իլէ, միւմսիկէյհ Ցակոբ վարդապետէ հալինի պէհան իսէր վէ միւմսիկէյհ ատխի պու պատրէ միւթասարրբֆ հաղրէթլերինէ թէվասսութ պիրլէ, չու հալի միւսթաղէթենճամնէն մերդումէնին թախչիս օրմասընը, վէ մերդումուն խութենթաղբնրն ալէթթատճիլ իճրասընը խութիրհամ էթմէսինտէ, փաչայի միւշարիկէյհ Բուամ միլլէթի վէքիլ վէ ազասը պուլունմասրբը իչին, Ցակոբ հայր սուրբա խութենթաղտա հաղբը պուլունմասընը էմր ու թէնպիհի իւղերինէ, միւմսիկէյհ ատխի թէմեիլի լիմանա կիթմէսինտէ, հաքիմ էֆէնտի քէլամա ազաղ պիրլէ, «պու գարբնրն հէմ գօրունուն չիքէսթ օլունուպ, վէ հէմտէ էֆալը քէրիհէ իճրա իտիլմէսի, նա՞սրբ օլապիլիր» տէմէսինտէ, Ցակոբ հայր սուրբ ատախի ճէվապէն, «էֆէնտիմ, պուրաեա ճէրբահլբգ եախսա քէչֆ իչին կէլմէսի՛ք, էկեր պիր ան էվվել խութենթագբնա պագբլսա, տահա միւրաճաատրբ զանն էտէրիմ։ տէր, վէ հաքիմ էֆէնտի տախի թէքբերիւր պիրլէ «պու նասրբ իչ տիր, հէմ էֆալը չէնիյէ, հէմ գօլու գերբլմագ, հիչ իքիսի պիր եէրտէ օլապիլիր մի» տէր, վէ Ցակոբ վարդապետ իսէ «էֆէնտիմ, քէրէմ իտինիզ, պիզ նէ՞ պիլէլիմ, խութենթաղլարը օլտուն տա, միւսթահագգ պուլունտուգլարը ճէզա թէրէմթիւպ օլունուն։ տէր տէմէզ, հաքիմ էֆէնտի պաչլանըպ «նէ՞ պու գասար իսրար իտիեօրտուղ, սիզին պաչընըզտան պէօյլէ պիր վուգուաթ կէչտի՞ մի տէմէսինտէ, Ցակոբ Հայր սուրբ տախի «սիզին վէ պիզիմ հայիզ պուլունտուղումուզ բուհանի սբֆախա պէօյլէ սէօզլէր եագբչմազ, պախտուս քի, պուրասբ տէվլէթին ըէամի պիր մէճլիսի տիր» տէյի ճէվապ վիրէր, վէ օր վագբթ հաքիմ էֆէնտի հիատէթ իւզրէ, պիր թագբմ թահդիրամիզ մէգալմիտան սօնրա, միւմայիլէյհի մէճլիսէն գօվար, վէ օր վագբթ վէքիլի միւմայիլէյհ ատղրու փաչանըն եանընա կիսէրէք, վուգուի հալի նագլ, վէ միւշարիկէյհէն պիր չօղ վատարբ իչիսէրէք կէրի տէօնէր, ֆագաթ, կէրէք տախիլի Դայսէրլիյէտէն, վէ կէրէք ճէվանիպատէն պիլ խայլի քէսան օրատա պուլունարագ, մատտէյի կիւշ խլէտիքլէրինտէն, իչ շուեու պուլուբ, վէ էրմէնի վէ Բուամ միլլէթի իսէ, պու հագարէճատէն ատալսբը գալարերի փիրլուն օլարագ, Ս. Աստուածածնի եկեղեցիսինատէ պիր մէճլիս քիչատ իսէրբէր, վէ օրատա հաղբրունատան պուլունան թէմեմեիզի հուզուգան Հայ ազասը պուլունան զաթ քէլամա ազաղ պիրլէ, «պու պէօյլիւք պիր հագարէթ տիր, իճապընա պագմազը տբբ, տէյէրէք, քեաթիպլեն եանընա օթուրուբ, վէ խութխատբ հաղբը իթտիրիր իսէ տէ, փաչա հաղբէթլերի էհէմմիյէթի վերմէյիպ, քէնտի վատարբնա մուզայիր սուբէթտէ իչի սէթր ու իրֆա իսէր, վէ օ վագբթ, պիրի վիլայէթբէնահիյէ, վէ տիկերի մէջէյիսէթբէնահիյէ խութատէն, իչի գբթա մահզէր թանզիմ դբբբնբգ, վէ միւլլէթէյն թարաֆընտան իրսալ օլունուբ։

Վալիի վիլայէթ հաղբէթլերի իսէ, պերլէճէնի ֆէրիզէ միւթէսարբբֆլբդտան խութիլամ իթտիկինտէ, թէմեիզի հուզուգ մէճլիսի տախի «հաղարէթ օրմասրբդտան մատատա թաղթիֆախ պիրլի օլունտու» մէալինտէ պիր մազպաթա եարտր, վէ մեղբիւբ մազպաթաեը մէճլիսի մէղսուրուն Հայ ազասրատախի, քէնտի իթիրաֆընա մուզայիր օլարագ թէմսիր էթտի.քտէն պաչգա, մէճլիսի մեղբիւրտէն օ կիւն խարիճատէ պուլունան Փիրիագօ էֆէնտի վէ Հաճի էֆէնտի թէմսիր իսէրլէր, պունուն իւղերինէ, վալիի վիլաեէթ հաղբէթլերի պիր էհնամէ իրսալիյլէ, վէքիլի միւմայիլէյհ Ցակոբ Հայր սուրբ վաղիֆէսի խարիճինտէ պուլունմասընը թէկզիտ ու թէզակիր էսէր։

Շիմտի իսէ, միլլէթէյնի մերդումէյն մերխասարբը, պու կիւնլէրտէ, պիլ իթթիֆագ, միւթասարրբֆ բաշտա նր թագրիր վերիպ, վիլաեէթտէն ուրտա օրան էմրնամէ իլէ, թէմսիլտէն մազպաթանրն սուբէթլերինի պէպ իթսիչլեր տիր։

* * *

—

Կէչէն հաֆթա բաթրիգ խանէտէ էճէմմիւ իտէն խառն ժողովա, պատ մերթէպէ ույզունսուզլուգբար վուս պուլարագ, էվվելա զապթիյէլեր պատէհու ատկեր ճէլպ իսիլտիկի իտկիմիչ օլտուզտանտան, վէ օլ պապ զաղէթ ալարտա թաֆսիլի մալիսաթի վերիլմիչ օմատրբընտան, հէմ ֆլար մերագտա գալմիչլար, վէ հէմ բաթրիգ խանէ թարիխի զուսուրաչմիչտրբ, իսմտի օլ պապատէ մէմմուժա նազարէն, ճիւզիճէ մալիմաթ տրէլիմ։

Վանը Զօղոս վարդապետ, հէր նիգմ, հէր չէրիաթ, վէ հէր գանունա ազայիր սուրէթտէ, վէ բաթրիգ խաննէն պիւթիւն պիւթիւն հուգուգ վէ պահիյէթ խարիճինտէ օլտուզու հալտ, կիւեա մուհաքէմէ իտիլէրէք. Ղըրպատկէ հավուլտանտան թէմիզլենպ չբգ բբգտան սոնրա, գտպահաթսգ տբբ տէյի սիճիլի վիրիլէճէկինի, մրզումուն ալէյհինտէ պուլունան թարաֆ իչիտէրէք. բրօթէսթօ իթմկէ գալգբչտրգլարընը, պատրիարք հօզրէթլէրի իչիթտիկինտէն վէ պիլտիկինտէն, ուսուլի գատիմէսի իւզրէ, պունարը պարբչտրբմագլբդը տիւլիւնմիչ, վէ թարաֆէյնտէն պիր գաչարքիչի, վէ հաթթա Զօղոս վարդապետ տախի խանէլէրինէ ճէլպ իսէրէք, պարբչտրբմբչ, էլ կօրտիրմիչ, վէ պահպանիչ սէօյլէմմէրիմիչ իսէտէ, մէգքիբ պարբչբդ իչին չարթ պէեան օլանան պիր խուսուս, ուսթալբդ իտիլէրէք, օանրատան կէտի ալբնտաղընտան, մէգքիբ մուարաղա վէ ույզունսուզլուգ հասրլ օլմուչ ատուր։

Շէօյլէ քի, մէգքիբ պարբչբդա Զօղոս վարդապետէն պիր իքի սէնէ վանա կէթմէյիպ, պուրատա գալմասը վէ թարաֆէյն իլէ պիրլիքտէ, վասն էհտիյիսներն խայր ու մէնֆաաթընա չուրչմասը, վէ պատէհու թարաֆէյնին հիւսնի բիզասբ.ա կէթմէսի, չարթբ գավի պիլեան օլունմուչ, վէ հաթթա մէ.քիբ չարթբն, բաթրիգ խանէտէն վիրիլէճէք օլան հիւքմիւն իչինէ տախիլ գբբընմասընա տախի գարար վիրմիչ իքէն, խասբէօյտէն բաթրիգ խանէեն կիտէնէ գատար, քի՞մպիլիր սուլարբն վէ եախսա հավալարբն թէհսարինտէն, քէֆիլնէթ պիւթիւն պիւթիւն տէյիչիմիչ, մէգքիբ չարթ պիւթիւն պիւթիւն ունուտուլմուչ վէ պունուն իւզերինէ, Զօղոս վարդապետն ալէյհինտէ պուլունան թապբմ հալեյլէ իտատաեա պաչլատբգընտան, բէյիսի մէճլիսի ճիսմանի Սիմոն պէյ հիատէթլէնմիչ, վէ բաթրիգ հաղրէթլերինի բէյնինի սիւալ իսէրէք, կէչէն կիւնքի զաղէթալարտա ատրճ խարիչն գապահաթսբղբդ սիճիլի օգուր, վէ օ հէնկեամտէ պաղբ մէրթէպէ բաթբբտը չբգալընտան, կէօշէրինի գօրգութմագ իչին պիր թագբմ զապթիեէլեր ճէլպ իթտիրիր, վէ իչի տահա զիեատե բարլագ կէօսթէրմէք, վէ տարաթ ու ապամէթ սաթարագ, պիր թագբմ տախի ատկեր ճէլպ իթտիրիր, վէ պէօյլէլիքլէ Զօղոս վարդապետ գապահաթսբղ չբգմիչ օլուր, վէ սպիր պիր ուսթալբդ տահա տիւչիունիլէրէք, մերզումզէմիչիզէք իչին առաջնորդ վէքիլի Թայէին գբբընը։

Էկէր Պօղոս վարդապետ, բէն քէնտինէ, պէր վագըթ վանտան ուզաղտա պուլունմագլըգը ագըլլըլլատտ խտէր տէ, Զիմիչկէգէք կիտիսէ նէ ալէա, ֆագաթ կիթ մէք թէմէտիկինտէ տէ քիմսէ պէր չէյ տյէմէզ, չիւնքի չօգ էմնալլէրի վտրը, վէ հէյլէ Պօղոս վարդապետ պեօլլարը բէք ալէա պէլիր։

Բաթրիգխանէնին չիմտիյէ զատթաւթտուղու թարիգ, նիզամ ուտալէթ թարիգի օլմաեբզ, իլլա քէթարիգի իտի, վէ հէյլէ չիմտի իսէ, պլթիւն պիւթիւն մէզքիւր թարիգութմագտա տրը, չիւնքի, մայիսեա, լաչմբչ օլուպ, միւտէթի պիթէէկկտէն, վէ եախօտ իսթիֆա իսէճէկկտէն, կէլիչի կիւզէլ, հէր իշի իսթտիկի եէրէ պաղլաեբզ կէչի վիրմէ։ Չալբշմագտա տրը։

Եէվմի մէզպուրտէ, Սիմոն պէյ կէղէլ պէր էֆքեար տոհա պէեան իմիչ տիր, չէյլէ քի, վէքիլ տէր հայ, Սլթամամբլը խաչատուր եպիսկոպոսն տօլանտրմագ իսթէտիկի 500 լիրա մէսէլէսինին լագրրտրսրնը աչարագ մոհաքէմէ իտտասընտա պուլունտուղունտա, Սիմոն պէյ էօթէտէն, օտվաեա պուրատա պագրլամագ, իսթրիսէնիզ Պապը Զսպիթիյէյ կիթ մէրսինիզ տէմիչ տիր։ Նէ կիւզէլ ատալիթ վէ հագգանիյէթ, Պօղոս վարդապետին ղանը գաթիլճէ տավասընա, ֆինայէթ նիզամնամէսինէ մուզայիր օրրագ, թարաֆընտան վէքիլ զապտլի իլէ, բաթրիգխանէտէ, ասլա իսթէնթագա հաճաթ կէօրիւլմէքսիզին պագրլը իմիչ էմմա, 50՝ լիրալրգ տօլանտրրրճըլրգ տավասընա պագրլամագ իմիչ, չիւնքի Պապը Զապիթիյէյ այիտ պէր մտտատ իմիչ, չիւնքի Սիմոն պէյնին վէ հէմֆքեարլարրընը քէյֆիյէրի էօյլէ իսթէմէքտէ իմիչ։

Պունլարրն հէվսի էյի, պու կիւն բաթրիգխանէյէ հիւքմ իտէրէք, ալապիտիկինէ իսթէտիքլէրինին եաբմագտա, վէ քէնտի սէլֆքլէրի գարարլարրընը պօզմագտա տրրլար, խաղտա կէրիտէն գահր իլէ ատյրիթմէքտէ տիր, լաքին, չունու հիչ տիչիւնմէէօրլարքի, էլպէթտէ պէր կիւն բաթրիգխանէ վէ միլլէթ, քէնտի քէյֆլէրինտէն խէլաս օլարագ, էքթիքլէրինի պիչէճէքլէր, քէնտիլէրտէն սոնրա կէլէնլէրտէ, քէնտի եաբտըգլարրընը պօղաճագլար, գրիմիդալար իտէճէքլէր, վէ թարիխլէրինի օգուեանլար, հէմ էսկի իտիպ վէ հէմտէ կիւլէճէքլէրտիր։

Պիլ միւնասէպէ, էհալիմիզէ պէր չ'յ տէրիսաթը իթտիրէլիմ, կէչէն սէնէ Պօղոս վարդապետին, կիւեա մուհաքէմէսինէ պագմաեա պաչլատրգլարընտա, էֆքատ հագգընտա օլան տավալարը պիթիրտիքտէն սոնրա, ումումա, եանի քիլիսէյէ վէ միլլէթէ այիտ օլան տավալարընա տախի պրրճա պագճագլար իտի, փարզ իտէլիմ քի էֆրատ իլէ օլան տավալարընա պագրլմըշ իմիշտի, Պօղոս վարդապետ սուրը Պօղոս օրմուշ իմիշ, հալպուքի, էֆրատա այիտ օլան տավա՞մը պիյիւք տիւր, եօղսա ումումա, եանի քիլիսէյէ վէ միլլէթէ այիտ օլան տավա՞մը պիյիւք տիւր, իմտի, սոլարրզ բաթրիգ հազրէթլէրինէ, չու ումումա այիտ օլան խուսուսլար նէ՞րէտէ գալտը, պագրլտը՞մը պագրլմատը՞ն, էկէր պագրլտը իսկ, նէրէտէ վէ նէ վագրթի պագրլտը, վէ անդն վմիւբ նէ՞րէտէ տիր։ եօղ էկէր պագրլմատը իսկ, նի՞չին պագրլմայո, նի՞չին քիլիսէ վէ միլլէթ նամընա բաթրիգխանէ տավանճըլրգ իթմէեօր, նի՞չին պագրլաճագ տէյի սեօզ վէրիլտի վէ էհա, ի ալտաթրլար իտի, վէ մուտամ քի հէնուզ պագրլմամըշ տրը, Պօղոս վարդապետ օգատար ավվիեաթ թահթընտա պուլունտուղու հալտէ, նասլը՞լ օլուրտա Զիմիչկէգէք առաջնորդ վէքիլի թայեին իտիլէպիլիր։ Մէկէրչէ պու հալ, քիլիսէյէ վէ միլլէթէ գարշը պէր հարէքէթ տիմէք տէյի՞լմի տիր, հիչ տիւնեատա պու եօլտա պէր իտարէ ճայիզ օլապիլի՞ր մի, վէ պէցյէ պէր իտարէ էլինտէ օլան քիլիսէ վէ միլլէթ իսլահաթ վէ բահաթ եիւզիւ կէօրէպիլի՞ր մի։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ եաղըլան տէհշէթլի ճինաեէթ սերլէվհալը վուգուաթ հագգընտա ալտրդըմըզ տիկէր պաղը խապէրլէրի պէրվէճհի ամթի պիլտիրիրիզ։

Ճու ճինաեէթէ գուրպան իլքի դըզգտրատաշլարը Պօղոս Նամբնտա պէր գարընտաշլարը օլուպ, մէրգումի էվվելլէրի գըզ դարընտաշլարը իլէ պէրաբեր պէր խանէտէ օթուրուր իլքէն, մուախխարէն պունլարրն հարաքեամը գապիհէ եօլունա կիթտիքլէրինի կէօրէրէք, մէրգումէլէրի մէսլէքի մեշրուեա ավտէթ իթտիրմէք նեեէթի հաանէսլէյլէ բէք չօգ նասիհաթլար վէրմիշ, վէ լաքին պու պատտէ միւրատընա մուվաֆֆագ օլմատրգընտան, այրըճա պէր խանէեէ չէքիլմիշ, վէ պունլարրա օլան միւնասէպաթընա տախի քեամիլէն գաթթ էյլէմիշ։

Վէ կէչէն օգոստոս աեբ խայթատարընտա պու գըզլար հաեաթտա օլուպ, հաթթա օր էմնալէրտէ պէր միլլատան տօլաեբ գարընտաշլարը իլէ քէնտի պէյնլէրինտէ պէր միւնազատա հասրլ օլմուշ իսէ տէ, մահը մէզպուրուն ան իլքինճի կիւնիւ թէպատսը պուլունտուղլարը Լաթին գանչէլերեատընա կիտէրէք, մէզբիւր տատվարարընը սուրէթի ատօմանէտէ թէմլիեէ իթմիշլեր։

Պու վուգուաթտան պէր գաչ կիւն սոնրա, մէրգուման իլքի պիշարեէր, եանի Գէմանա Թարլապաշընտա Հաճի Վասիլն խանէսինտէ վէ Սրբուհի Աղահամամընտա համանին դարշըսընտա վագի պէր խանէտէ իսքեան իթտիքլէրի հալտէ զայպ օլուպ, օլ վագթատան իթիպարէն հագլարընտա հիչ պէր չէյ իշխիմէմիշ, վէ գանչուլար իսէ, մէրգումանին գարիեէեէ վէ եախօտ մէմուլիքի էճնէպիեէեէ կիթմիշլեր տիր զանընա զահիպ օրմուշլար։

Պունլարրն զայպուպէթինտէն դարաշլարը կէճ խապէրտար օլարագ, Պէյօղլու միւթասարրրֆլըգընա հալի քէյֆիեէթի պիլտիրմիշ, վէ միւթասարրրֆլըգը մէզբիւր թարաֆընտան տէրհալ թէատապիրի լաղըմէեէ իսթիտար օլունարագ, նիհայեէթ նասլը՞լ տիւն քի նիւսխէմիզտէ եաղմրշ իտիք կէչէն չարպէմպիհ կիւնիւ մէրգումէլերին նաչլարը պուլունմուշ տուր։ Թարլապաշընտա քի խանէտէ իսքեան խանէն Գէմանընն պօղաղընտա եաղընը պօղմագ էսէրլէրի միշահէտէ օլունմաեբզ, հաթթա գարընտատքի տախի պէօեիք պէր եարէ կէօրիւմիշ, վէ հէքիմլերին ինֆատաթընտա մէզբիւր եարէ մէրգումէնին պօղաղընտա գարընտաշլարը իլէ գուրմասընտան սոնրա վագի օրմուշ օլտուղու անկաշրմրշ տրը։ Սրբուհինին իսէ պաշը քէսիլմիշ օլտուղունու եաղմրշ իտիք։ Մէրգումէնին պաշը, վինճուտինտէն թէքմիլէն այրըմրշ օրմաեբզ, իլլա պաղը սինիրլէրի վասէթասը յա վինճուտինէ մէրգումի գամրշ, վէ մէզքիւր իլքի նաչէլերին ազասը խայլի վագթտան պէրու բարշալանմրշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ, անճագ Սրբուհինին վինճուտինին եօգարը գըսմը ասա պօղուլմամրշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր։

Պինաէն ալէյհ իլք տէֆա, պալէատէ զիբրինի իթթիկիմիզ Հաճի Վասիլին իսթրնթագընա պաշլանբզ, մէրգում Գէմանատան ալթը այլըգ բէշին խանէ քիրասը ալմրշ օլտուղունու, վէ կէչէն օգոստոստան պէրու մէրգումէնին խանէսինէ կիրիպ չըգաբզընը կէօրմէմիշ իտուկինի պիլտիրմիշ, վէ պու պատտէ մէրգում Վասիլ քիրաճըսը հագգընտա ասլա մալիմամթ ալմաեբզ, հիւբիմէթէ տախի խապէր վիրմէմիշ։ Հաճի Վասիլ, ըղբմը վէճհ իւզրէ իսթինթադ օրմագ իչին, միւթէսարրրֆլըգտա թէվգբֆ իտիլմիշ։ Գէմանընն մոչուգու օլան Ավրամ Նամ խայլիճէ միւթէպէր պէր Եէհուտի տէլիգանլըսը տախի միւթէսարրրֆլըգա ճէլպ իտիլմիշ, վէ հէր նէ գատար մէրգում խայլի վագթտան պէրու Գէմանա իլէ միւնասէպաթընը գամթ իթմիշ օլտուղունու պիլտիրմիշ իսէ տէ, պունունա տէրտէսի իտիլմիշ օլան պէր համալ, Գէմանընն իչ ատէտ սանսրզընը Գատը քէօյ իսկէլէսինէ կէօթիւրմէք իչին թախմինա օգոստոս 15 ինտէ մէրգում Ավրամ խարաֆընտան ճէլպ իտիլմէք օլտուղունու, վէ հաթթա մաշուգու մէրգումուն քէօրրիւեէ գատար Գէմանատա ըրիֆագաթ իթտիկինի կէօրմիշ պուլունտուղունու սէօյլէմիշ, լաքին մէրգում Ավրամ համալըն թէքմիլ իզգատաթընը գաթիէն եալանա չըգարմրշ տրը։ Մէրգում համալ վէ բէֆիգլէրինտէն իքի նէֆէրի թէվգբֆ գըլընմրշլար տրը։

Սրբուհինին իսէ պաշլըճա մաշուգու պուլունմաեբզ, հալպուքի պէր չօգ սէլիգանըրարընը մէրգումէնին խանէսինէ կիրիպ չըգաբզընը թատտիգ գըլընմրշ տրը։ Իշպու ճինաեէթ հագգընտա տախի չիմտիքի հալ եաբընը Հաղա Համամընը կիճէ պէքճիսի ավզ ու կիրիֆթ օլունմուշ, վէ պունուն իթատէսինէ կէօրէ. օգոստոս ամբն իշինտէ պէր կիճէ մէզպուրէնին խանէսի տէրուենինտէն եանկըն վար սէտարել իշիթմիշ, վէ պունու միւթէագբզ ամնէեի մէզբիւրտէն պէր ատէմին ատճէլթէն չըգաբզընը կէօրմիշ, վէ պու պատտէ հիւքիւմէթէ ատա խապէր վէրմէմիշ. մէրգում պէճի ատէի թէվգբֆ իտիլմիշ տիր։ Եու վագուամտան տօլանը Սրբուհինին պէկէմէսի իլէ խանէ տահիպի վէ տահա այիրլէրին ավզ ու կիրիֆթ օլունատգընը իշիտիլմիշ տիր։

—Բէճէմպիհ կիճէսի Սիրքէճի խակէլէսինտէ Բումէլի շըմէն տը ֆէրի մէվզիֆինտէն հէր նատբյա հարիզ ղուհուբ իտիպ, վէ էպնիեէեի մէզբիւրէնի պէօեիք գըսմը իսէ ախշամ օլատուղունտան, ատթէչի սէօնտիրմէք իչին իսէլէն սոյ ու ղայրէթէ նիսպէթէն, էնիեէեի մէզբիւրէնին նրաֆը վէ գուժանեանքն տէֆթէր վէ եվրաղլըրմիւհթերէք օրմուշ տուր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՄԷՄԼԷԿԹԷՆ

Գուբրէշ, 10 փեարվար

Միւսիւ Գոսթոֆ բին խարիճիեէ վէ միւսիւ Ըսթրաթ մուրիեէ միւսիւլլէրինէ քայերին օրունտուլար։

ՄԸՍԸՐ

Գահիրէ, 10 փեարվ.

Միւսիւ Սթեֆան Գավ լապար կիւնիւ Լոնտրաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իսէյէճէք աիր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 10 փեարվ.

Մարքի տը Ֆըրանգլիէս, գըրալ Ակֆոնա ասաքիրինին Ֆրանսա թօրրաղընտան կիւեա կէչմիշ օրմասընա տայիր պիր մէքթուպ եաղըպ պու սպատտէ իսարիճիեէ նագըրը տիւք Ֆրգազատան իյզահաթ թալեպ իսէյէճէք յինի պիլտիրմիշ տիր։

Միւսիւ Կամպէթթա Ավինեան վէ Մարսիլեատա մուհիմ նամթգար իրսա իսէյտիր։

ԱՎՍԹՐԻԱ–ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Բէչթա, 9 փեարվ.

Վիքէլատան սիրիսինին թահթը բիասէթինտէ օլարագ ագա օլունան պիր իմթիմատէ սոպէսթի թարաֆտարանը կէչէնլրտէ վէֆամթ իտէն Ֆրանսա Տիքին մէհալլէթ ու մէզիեէթլինի մէմլէքէթ թարիխինտէ ատրմ վէ Մաճարլըլար պէյնինտէ ազմ թէճէմմիւր իլլ վամանա մուհապէպէթի զալիպ օլան միւսայիկէյէն հէյբէլինին ոլքզ օլունմասընա տայիր պիր լայիհա թագարիմ իթտիլէր։ Իմթիանայի մէգբիւր իլ պու լայիհաեը գիեատէ թագարիր իսէ գատալ իթտի։

ԱԼՄԱՆԻԱ

Պերլին, 9 փեարվ.

Միլլէթի մէճլիսինտէ ճէկա գանունանամէսի մուզաքէրէսի մինատիպլէթի իսէ բըրէնա Պիսմարգ դուպէթաբարը ագվիեաթ։ ալեյհինէ բըրօթէսթօ իտարլք, նիմ ըլսամի ղաղէթաբարը պուլունմասընը թահթը չիպհէեէ ատատագ։ Արմանեանքն թէվսիի մէմալիք էֆքեարընտա գաթան պուլունմասընը վէ պու կիւնքի կիւն մալիք օլտուղու իսէ իդթիֆա խլէեէճէ յինի պէեան խլէտի։

10 փեարվար

Մկլէթի մէճլիսի իչինտէ ատֆա գրրուսի ընտա եէնի ճէկա գանունանամէսինէթ ատուրդ խլէտի։

ԻԹԱԼԻԱ

Գրէնոբգի, 10 փեար.

Կրան տիւք Ալքսի Եունանխթանտ միթէվէճճիհէն պուրատան հարէքէթ իթտի։

ԻՆԳԻԼԹԷՐԱ

Լօնտրա, 10 փեարվար

Խրամվի Մըս ը հագրէթլէրի իսէ Ամէրիկէ ճէտվէլի հիսէլէրինին ատթը ալան տասընտա տայիր մուխասէրէ մի պիրլամէնթի պու կիւն բարամէնթօեա թագարիմ օլունաբ։ Միւէսսէսէյէ հիսէլէրինի ատթմագ հագգընտա Խրամվի միւշարիէյ հագրէթլէրինին թէքրիբի Ինգիլթէրա գապուլ իթտի։ Լօրա Տէրբիին պիր մէքթուպտաեա Ինգիլթէրա ճէտվէլ իսէվրինի նէզարէթ իթտէք հագգընը թէրք իթտիեէ մի յիտալ օլան Խրամվ հագրէթլէրինին հէր կէօնտ մուսամէկսինի ֆէրմանը ալմասը բայիմամ իթտէք մագամընտա ատատ իսէճէճ յինի սէօյլէմիշ վիր։

Ավսթրիա վէ Իթալեա վէ Ալմանեա պու միւսաեաեը տօսթճա թահսին խլէտիլիր։

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսկ. Ռում. 30 յնվ. ախշամ գաբանը		22 38
Էսկ. Ռում. 31 յունվ. ապհ աչ.		22 34
Էն երեքսէք	»	22 33
Էն աչաղը		22 31
Պասթ 6		22 23
Իսթիզրազ 1863 (Մութթօն) 5 0/0	ֆր.	133
» 1865 (Մութթօն) 6 0/0		133
» 1869 (Բինար) 6 0/0		125
» 1872 (Պոն տէ Խըրզ) 9 0/0	լիրա սթէրլ.	գ. ք. 36 1/2
» 1873 (Բինար) 6 0/0		119
Բումէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0		55
Գոնս. գուբոն ըսգոնթոսու 0/0		165 1/2
Շըմէնտըֆէր » » ֆայիզ		
Ըֆբոր	փրս.	
Էվալէսիզ	փրս.	3–3 1/2
Ագճէ ֆայիզի 0/0		15–16

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՍԹԸ

Բրէսի ժէնէրալ 6 0/0	Լիր. Օսմ.	3–33
Սօսիէթէ ժէնէր. 6 0/0	Լիր Ամթ.	3–30 20
Ստամպոլ պանգասը		
Պանգ դ օմէրսիալ		3 10
Սօսիէթէ օթթօման	Լիր. Ամթէր	2–30
Դասմի յ 5 0/0	Ղր.	160
Լատրիմ (մատէն)	ֆր.	66 1/2

ԻԼԱՆ

Իւչ թարաֆլը օլուպ, պիր թարաֆը Օսմանլըճա վէ Էրմէնիճէ վէ տիկէր թարաֆը սըրֆ օսմանլըճա Մըկըրտիչ Իպարէլէրինի վէ թարաֆը ախէրի ալէամէթի մախսուսէմ օլարադ բէրկեար վէ կէօնեա իշարէթլէրինի շամիլ օլան մէօհրիւմ, պունատան իւչ կիւն ադէտմ ադքէ քէսմ տէրսուենինտէ օլտուղու հալտէ, զայ էթմիշ վէ եախօտ պիր թագրիպ չալտըրմըշ օլտուղումտան, մէզքիւր մէօհիւրիւ հավի հէր քիմին եէտինտէ սէնէտ վէ էվրազը սայէրէմ վար իսէ, թարիխտէն օթուզ պիր կիւնէ տէկին կէթիրիպ, թարաֆըմա թասդիգ վէ թէճրիպտա էթտիրմէյէրի, վէ միտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտա թասիք էթտիրիլմէյէն «էնէտաթ վէ սայէրէ պատէհու զուհուր էտէրիսէ հէօքիւմիւզ վէ մանու նաղարը իլէ պաղըլաճաղը վէ զայ՝ թարիգատէն իթիպարէն արթըգ մէզքիւր մէօհիւրիւն ամէլ վէ իթիպարտէն սագիթ օլտուղու ահալիյէ իլան օլունուր։

Հաճի Մկրտիչ

Իսկիւտ. Իճատիյէ Դալֆայ

30 Յունվար 1876

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris chez M. E. Orain, 9, rue Drouot, et les annonces pour l'Angleterre chez M. E. Micoud, 81A Fleet Street, Londres E. C.

VICHY

Ն. 4

Իսարկ. Բարիս, 22 պուլվար Մոնմարթը

GRANDE-GRILLE սուեու—Գանոդ ըղը եէմէյի հաղմ իթիրէն աղալարա մախսուս խասթալըղլարը, դարա ճիեկր վէ տալաղ չէջի, ինանքն վիհուտինտ օլան ռէմաթլարը իշլէմէյի վէ դարա ճիեկրին իշինտէ զուհուր իպէն թաշլարը ատֆ իսէր։

ՕԲԻԹԱԼ. սուեու—Եէմէյի հաղմ իթիրէն աղալարա մախսուս խասթալըղլարը վէ միտէ աղրըլըլըղը, կիւճ հաղմ իթմէք, ինտիրմէմէղ քէ, մ. ատ աղրըսընը ատֆ իսէր։

ՍԷԼԷՍԹԷՆ սուեու—Պէօվրէք խասթալըղը, իսարարըն թօրլանըղը մահէլլ ադրըղը, իսարարն թօրլանըղը ադանքն իշինտէ օլան կէրէք թաշ վէ կէրէք գուում, տամլա վէ չէքէր իշլէթինի ատֆ իսէր։

ՀՕՖՐԻՎ. սուեու—Պէօվրէք խասթալըղը, ալէ խասթալըղը, իարար դադանքն իշինտէ օլան թաշ վէ գու�, տամլաեր, չէքէր իշլէթինի, վէ իսարարն թօրլանըղը մահէլլ խասթալըղնը ատֆ իսէր։

Շէհէլերին իւզերինտէ հէր պիր բուենարքն իսմի պուլունմասընա տիզ դաթ օլունմալը

Պալատ իշար օլուան վիշի դաղըճալարընքն սուլարը պուլունուր, Վիշի վէ գուրանեասընքն, վէ Մ. Ժաննինին էնզախանէլէրինտէ, վէ քեափֆէյի իսպէշարլարտա։

Լեուզ ինհիսարի ճիվարընտա եավտուտ մանալէսինտէ Ապաճըլար ճատտէսինտէ 117 նումէրօլու, Հօնիւ ըշիթըմ իսկէլէլի միճէտտէ սահիլխանէ տէրսունինտէ օն պէշ օտա մասէլամըզ։ վէ պիր քէպիր մաթպախ իշինտէ մուսուգ, վէ չամաշիր դաղանա տախի աղար այրըճա սու, վէ իքի գուրնալը վէ պիր գուրնաթէյնի քէպիր համամ վէ օրթա դաթ վէ օթալարընտա ադար սուլարը, վէ սոգաղ իզէրինտէ այրըճա իքի օտա վէ պիր սոֆա, վէ պիր ապաէսթխանէ, վէ սէքիզ հայվան ալրը իքի ախրը վէ պիր արագալրդ, վէ չէչէք վէ զէպղէ պաղչէսի ադար սուլարըզլա միճէտտէ սահիլխանէնի մէզքիւր սաթլըէ օլուպ, իշինտէ օլան սահիպնէ վէ վարադը խանը գարշըսընտա 52 նումէրօլու սարրաֆ Էքսէրճի օղլունտա միւրաճաաթ օլունաճաղը։ 9

—

Էօթէտէն պէրու Տէրիսաատէթ կէլմէյիպ, Էվրոպա ճանիպլինէ կէօնտէրիմէքտէ օլան վէ պիւթիւն էքսբօզիսիսնդարտա թահսին նէշանլէրինէ մալիք օլան ճէպլի Լիսնան էպի վէ ալթուն ընկի չարապընքն, վիճուտճէ չինտիեէ գատար կէօրիւլէն մուհասէնաթընտան սէքէնէյի Տէրիսաատէթին հիսսէմէնտ օրմանասը, վէ Էվրոպատան վէ Պորտո վէ սայիր նամիլէ սաթըլան չարապլար իսէ, ճիւմլէսի իւզիւտնէն օրմսեբալ, միւրէթթէպ պիր թագըմ էճզալարընա եարըլարը էրպապընքն մալիւմիւ օլմազլէ, պու քէրրէ մէզքիւր չարապատան չարապ իրմինէ վագըթ օլան պիր զաթ, միւհթաճը թէտտավի օլանլարընքն իսթիֆատէլէրինէ վէ պուրատա կէօրիւլմէմիշ, վէ կէօրիւլտիկիս վէ իսթիհսալ օլունտուղու հալտէ, մէմնուն զալաճաղլարը կիսպի, պահաճատ տախի մէմնուն օլաճաղլար տըր։

Պաղչէ դարուսունտա էճզա թիճճարը Գասապեանընքն 7 նումէրօլու մաղազասընդա կէշնը ագճէ իկի իքի եիւզ եէթմիշ պէշ տիրհէմ օլան պիր չիչէպի 10 զուրուշա եէնի ճամիտէ օն ալթը նիւմէրօտա քեսդին էճզա թիճճարը ժադ Ալէքեան էճզախանէսինտէ տախի Էվրոպատան ճէլզ օլունմուշ թադ վէ խալիս հէր տիւրլիւ էճզալարընա մէզքիւր չարապ սաթըլմադտա տըր։

29

SIROP ET PATE
A LA CODÉINE
DE BERTHÉ

Բարիսին խասթախանէլէրի իտարէլէրի թարաֆընտան միւքեամիֆթա նայիզ օլմուշ օլան ՊԷՐԹԷ նամ էճզամընքն թէրթիպ էյլէմիշ օլտուղու իշ պու չուրուպտա, նէզլէ վէ քէսկին նէվալիկ վէ կէօքիւս իյլէթի իշին, տիւնեանքն քեափֆէյի հէքիմէրի թարաֆընտան դաղալ օլունմուշ տըր։

Պու իլանքն թէէպրի հասէնէսինէն նուշ, ըէք աշ տատամարքն նուպի օլատիկտէրէրի էն պէօյուք պիր չիրկին նատիկ օրմուշ, եանի, պու իլանքն Ֆրանսանքն ըկամի գանունամէսինտէ գայտ օլունմուշ տուր։

Պուլունուր քեափֆէյի էճզաճը տիւքքեանքարընտա։

ԳԼՈՐԸՆՏԱՆ ՍԳԸՆԱԼԸ

—

Véritable huile de foie de morue
du Dr DE JONGH.

Տ ԳԹՈՐ ԵՕՆԿԸՆ Թ ԼԻՍ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸՂԸ ԵԱՂԸ
ԳԱԼՊԸՆՏԱՆ ՍԱԳԸՆՄ ԼԸ

Մօրինա պալըդ եաղըմա մէմալէի մահրուսէմ թագլիա իսկէմքտէ օլտուղու վէ իւզէրինտէ մարդ ամէն գալաը ալտուլանան պինիլըճէ չէչէլէրէ տամ պալըդ եաղը սաթըլմադտա պուլունուղու թէպէ յէնի իմմէք օլուսդ, խասթալարա գանէթէյ լարարը էլը օլան իչպու հիլլէնին էօնիւնիւ ատաղ իլը էճզաճըլարա իլան իսէրիմ քի ոաքթօր Եօնկըն խալիս պալըդ եաղընը մմալէքի մահրուսէտ եաղընըղ չու ատիսէք, եանի, Եէնի ճամիտէ Տէլլա Սուսանքն 16, 18 վէ 20 նիւմէրօլու էճզախանէսինէ վէ Գասթատտա Եիւքսէք գալաբրընտա Վիշի վէ գուրանեա վէ Վէնտան Գասապեանքն էճզախանէլէրինէ կէօնտէրմէքտէ։

ՏՕԹԹՕՐ ՏԸ ԵԻՆԿ

—

EAU
GAULOISE

Իչպու կելիսէրինի վէ ատենիպաք սուլարա վէ սողալա բէնկ վէրիր։
Սաթըլըր բէրուքէր վէ լավանատաճ-լարտա։

—

ՍԱՀԻՊ ԴԱՋԷԹԱ
ԿՕՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գասթատտա Բէնճէնպահ-բաղչընտա
Ն. 41 Իպսի խանընտա

SIROP ET PATE DE SÈVE DE PIN MATIME.

Օգտուտա էճզամը ԼԱԿԱՆԸՆ տէնիզ չամ ատրնքն էօզիւնտէն իսալ իյլէտպի շուրուպ վէ բատա։

Տէնիզ չամ աղամընքն տէրուենինտէն չընդանդ կէօյիւս խասթալըընտա պիրէպիր օլտուղունու պէեանէ հաճէթ եօգ տըր։ Պուն իչին հէքիմէր տախի Ֆրանսանքն ճէնուպ ճիհէթինտէ տէնիզ չամ աղամլարը ատ ոլան օրմանլարա եադքն իպ տամէթ իյլէմէյի թավսիէ իսէրլէր։ ԼԱԿԱՆԸՆ տէնիզամ աղամընքն էօզիւնտէն իսալ իյլէտպի շուրուպ վէ բատա տէրուենինտէ ատենիզամ աղամընքն բէլէսէնք եարա միւչասիր էօզ վէ խասէ մէվճուտ պուլունմազտօլտուղու էճիրտէն կէօյիւս խասթալըընտա վէ նէզլէ վէ պօղալ խասթալըզլէնտա վէ հիւննադա վէ սէս գըսըլմասընա վէ զայիֆիլենէֆսէ վէ չօճուղլարընքն պօղճա խասթալըզլարընա վէ սիրէք եօլու իլէթլերինէ գարշը զանէթ չիֆֆասախ օլսը քէմպիյէ անլաշրմըշ տըր։

Իչպու իլան Պէյօղլունտա Ինկիլիզ էճզախանէյէ Վէլիչ էճզախանէսինտէ վէ Տէրիսաատէթտէ տախի միւսիւ Ժաննի վէ Տէլլա Սուտա վէ Գասապեան էճզախանէլէրինտէ սաթըլմադտա տըր։

—

ASTHME

Բարիստէ Կըրմէլ գումանեասը նամ էճզամընքն թրքնէֆէսի ատֆ իչին իսալ իյլէտիքլէրի Հինտխթանեկարարը։

Թրքնէֆէսի ատֆ իյլէմէք իչին շիմտիէ գատար գիեատէսիյէ թագտիր ու ատենա օլունան իլանլարտա խաշխաշ վէ թիւթիւն վէ ոլան խալասասը պուլունտուղունտան, պունլարընքն թէէսիրի մուվագգաթ սուրէթտէ տուղու պէեանէ հաճէթ եօգ տըր։

Պու եէնի իլան նէֆէս ալըշ վէրէն ելլարընխասթալըզլարընը ատֆ իմմէք խասէսինի հավի օլտուղունու Ֆրանսա վէ սայիր Եէյպի հէքիմէր թարաֆընտան թավսիէ օլունմազտա տըր։ Թրքնէֆէստէն վէ սիրատէն կէլմէ էօքսիրիք վէ սէս գըսըղլըը վէ նէզլէ վէ պէտէնին պիր թարաֆընտա զուհուրա կէլէն սինիր խասթալըդլարը վէ ոյդուսուղլուդ վէ պօղալ վէրէմմի ատֆ էյէմէք իչին իշպու ցիկարարընն տիւմանը պիր քէրէ եուտուլուր իսէ շիֆֆասալ օլունուր։

Իշպու իլան Պէյօղլունտա Ինկիլիզ էճզախանէյէ Վէլիչ էճզախանէսինտէ վէ Տէրիսաատէթտէ տախի միւսիւ Ժաննի վէ Տէլլա Սուտա վէ Գասապեան էճզախանէլէրինտէ սաթըլմադտա տըր։

—

TEINTURE JAPONAISI AU KANANGA.

Պէյիք մէհարէթ միտալեասը
Grande Médaille de Mérite

Պէյիք մէհարէթ միտալեասը
Grande Médaille de Mérite

Սագալ վէ սաչը պէլլի իմմէքսիզին քեամիլն պօեամագ իչին «Անանկ» նամ ճարօն պօեասը։

Բարիստէ Վիվիէն սոգաղընտա 8 նիւմէրօլու Ռիվօ գումանեասը։

Վիվիենա ակրկիի ուսուլմախնտէ մէհարէթ իչին պէյիք միտալեա իմա օլունմուշ տուր։

Պու թէրքիպ չիմտիէ գատար մալիւմ օլան հէր կէօնտ պօեասընքն էն միւքէմմէլի վէ էն սիրաթլուսը տըր։ Սաչերը վէ սագալը ակրհոլ պօեալար վէ սաչար իլէ սագալըն ընկիլինի վէ եուսուչալըզընը մուհաֆատա խասէր։ Պու թէրքիպին հիչ պիր մազարատը օրմսեբալ իսթիսալինտէ, բէք պիեատ սուհուլէթպախշ իսէր։ Հէր պիր չիշէ իլէ պիրլիքտէ պուլունան խասիյէթլի իչին եարըլան թաշխին մուճիպինճէ հէր տաէմ բէրուքէրէ միւրաճաատի իյլէմէքսիզին քէնտի քէնտիսինի պօեասատալիր։

Իշպու պօեա Պէյօղլունտա Ինկիլիզ էճզախանէսինտէ Վէլիչ էճզախանէսինտէ վէ Տէրիսաատէթտէ տախի միւսիւ Ժաննի վէ Տէլլա Սուտա վէ Գասապեան էճզախանէլէրինտէ սաթըլմադտա տըր։

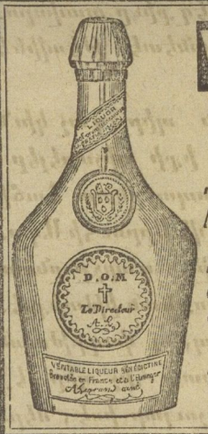

VÉRITABLE LIQUEUR BÉNÉDICTINE

ՖԷՂԱՆ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸ Վ Ի ՊԷՆԷՏԻԿԹՈՆ ԹԷՐԻԹԱՍԹԸՆՏԱՆ
ՕԼԱՆ ԲԱՐԱՍԱԼԱՐԸՆ ԽԱՂԻՍ ԻԶԿԻՍԻ

Իշ պու շարաթ, շարապարքն իշինտէ էն էյիսի օլտուղտան մատտա նէֆիս վէ սըհհէթէ միֆիտ վէ եէմէյի հաղմ իթիրիր վէ իչատ աչար։

Հէր պիր չիշէնին ամթընտա պաչ միւտիրին չու ամիտլի իմզասը պուլունմասընա տըզդ օթ օլունմալը տըր։

Պաչըճա ամթըրը մահէլի Ֆէկատտա (Ֆրանսա) օլուպ՝ Բարիստէ Պուլվար Հօսմանտա 76 Ն. մաղազա չիպէրի պիր։ A. Legrand արմ

Իսթանպօլտա պուլունուր պէյիք էճզախանէլէր։

—

AVIS IMPORTANT

ՏԻՇ ԹԷՄԻԶԼԷՅԻՃԻ ՍՈՒ

Վիչնա տօքթօրլարընտան տիչ թաշիպի մէշհուր տօքթօր Բօրքն իհտարքլրտէի օլան իշ պու սու, տիշէրի, վէ տիշ էթլերինի սաղլամ սագլար վէ տիշ վէ աղրգ խասթալըգլարընը խէսէթիրիր։

ԲԱԹ ԱՆԹԷՐԻՆ

Տօքթօրը միւմայիլյէին ԲԱԹ ԱՆՈԹԷՐԻՆ թէմիզ օլունան իշ պու թէրթիպի նէֆիսին ֆէնա գօղուսունու ալըզտան մատտա, տիշէրի զայէֆէ պէեալաթը վէ չիրիթմէղ վէ տիշ էթլերինի գուվվէթլէնթմէրը։

ՏԻՇ ԹԷՄԻԶԼԷՅԻՃԻ ԹՕԶ

Իշ պու թօզ, քիրլի տիշէրի պէեալաթըզ տիշէրէ բէնզի թաշիի բէնկինի վէրիր։

ԻԶԻ ՊՕՇ ՏԻՇ ԻԶԻՆ ԴՈՒՐԾՈՒՆ

Թօզ վէ սու հէյիէթլնտէ օլան իշ պու գարշուն, իչի պէչ գ. չիրիք տիշէրի տօչուրթմագ վէ տիշէրի էվվէլի հէյիէթինէ վագ իյլէմէք իչին խաթմալ օլունուր։ Իշ պու մուպիճէ, տիշէրին քիրլենմէսի էօնիւնիւ ատաղը կիպի տիշէրին սինիրլէրինէ գուվվէթ վէրիպ, պինանէ ալչի տիշ աղրըսընտան մուհաֆատա խէր։ Սաթըլըր Գալաթատա Եիւքսէք գալաբրընտա միւսիւ Վիլիչ վէ գուրանեասընքն էմրօլու մաղազասընտա։